

Miljøringen oktober 2019

Nytt fra Miljødirektoratet

Eli Mathisen / Gunnhild Preus-Olsen
fagkoordinator / seniorrådgiver

Disponering av stein- og løsmasser med moderat syrepotensiale

Presisering av regelverk og myndighet

Definisjon

- Masser med syredannende potensiale er **definert som forurenset grunn**
- Knyttet til de iboende egenskapene til avfallet
- Selv om det iverksettes tiltak, vil massene likevel være å anse som forurenset grunn
- Det er ikke mulig å «behandle seg bort» fra dette

Hva som er tiltaksområde

- Konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle
- Myndighetene vurderer om det som er angitt som utbredelsen i hvert enkelt tilfelle er rimelig og hensiktsmessig
- Det skal i utgangspunktet stilles tilsvarende krav til avbøtende tiltak og lignende, uavhengig av om disponeringen skjer innenfor eller utenfor det definerte tiltaksområdet.

Myndighet

- Innenfor tiltaksområdet - kommunen er myndighet
- Utenfor tiltaksområdet - Miljødirektoratet eller fylkesmannen er myndighet

Regelverk

- Disponering utenfor tiltaksområde - krever dispensasjon fra kravet i forurensningsforskriften § 2-5
- forurensningsloven §32 - håndtering av næringsavfall
- forurensningsloven § 11 - tillatelse

Annet nytt fra avfall og grunnforurensning

Publikasjon

Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset

Type: Faktaark
 Nummer: M-1243
 Språk: Norsk
 Tema: Avfall
 Opphav: Miljødirektoratet

↓ Last ned publikasjonen (.)

Om publikasjonen

Miljødirektoratet vil forskriftsregulere disponering av jord og stein som ikke er forurenset – og som ikke gjenvinnes.

I lys av det store antallet infrastrukturprosjekter framover – med tilhørende store mengder overny vurdering av praksis for disponering av jord og stein har derfor funnet grunn til å ta ut de delene av § 32 annet ledd.

Miljødirektoratet arbeider nå med en forskriftsregulering av overskuddsmasser av jord og stein som ikke er forurenset, og som ikke gjenvinnes. Resultatet av enkeltsøknader. En slik forskriftsregulering vil tillegges til å redusere arbeidsmengden både for fremover vil vi prioritere arbeidet med forskriftsregulering fram til hensiktsmessige løsninger for begrenset kapasitet til å behandle søknader om

Frem til forskriftsbestemmelsene trer i kraft av § 32 første ledd for annen disponering av jord og stein som ikke er forurenset, og som ikke gjenvinnes.

- muligheter for gjenvinning er vurdert,
- disponeringen er avklart etter plan- og bygningsloven, og
- disponeringen skjer på land, og ikke i sjø eller vassdrag

Vi understreker at det fortsatt må søkes om unntak fra § 32 første ledd når det gjelder

Faktaarket kan lastet ned her:

<https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2018/oktober-2018/mellomlagring-og-slutt-disponering-av-jord-og-steinmasser-som-ikke-er-forurenset/>

FAKTAARK
M-1243|2018

Foto: Tone Ankarstrand, Fylkesmannen i Rogaland. NB: Vi har sladdet i fjernet bedriftsnavnet på maskinen på bildet.

Mellomlagring og sluttdisponering av jord- og steinmasser som ikke er forurenset

Overskytende jord- og steinmasser fra samferdselsutbygging og andre anleggsarbeider vil normalt være å anse som næringsavfall. Forurensningsloven inneholder regler om håndtering av slike masser. Hensikten med disse reglene er å unngå skade på miljøet og samtidig legge til rette for avfallsgjenvinning.

Tiltakshaver bør i god tid starte planlegging av hvordan overskuddsmassene skal håndteres, slik at kravene i loven oppfylles og hensiktsmessige løsninger blir valgt.

Oppdatering, oktober 2019:

Miljødirektoratet har startet arbeidet med en forskriftsregulering av disponering av overskuddsmasser av jord og stein som ikke er forurenset, og som ikke gjenvinnes. Dette skal gi mer forutsigbarhet for tiltakshavere og begrense behovet for enkeltsøknader etter forurensningsloven § 32.

I tiden fremover vil vi prioritere arbeidet med forskriften og annet tverrsektorielt arbeid for å komme fram til hensiktsmessige løsninger for disponering av overskuddsmasser. Vi vil ha begrenset kapasitet til å behandle søknader om unntak fra forurensningsloven § 32. For å imøtekomme denne situasjonen har vi gjort endringer i de delene av faktaarket som handler om slike unntak.

Miljødirektoratet | Telefon: 02400/77580500 | E-post: post@miljodirektoratet.no | Nett: www.miljodirektoratet.no | Postadresse: Postboks 5022 Torshov, 7405 Trondheim Side: 1

Disponering av jord og stein

Forskriftsregulering og endringer i faktaark M-1243

I mellomtiden er ikke unntak nødvendig, så fremt:

- Ikke-forurenset jord/stein
- Gjenvinning vurdert
- Samsvar med plan (PBL)
- Disponeres på land

Utfylling i sjø og vassdrag

Endring i rundskriv T-3/12

Myndighet etter § 32 i forurensningsloven delegert til fylkesmannen for:

- Utfylling i sjø og vassdrag, med
- muddermasser (forurensete og ikke-forurensete)
- ikke-forurensete landmasser

Endringer i EUs deponidirektiv

Miljødirektoratet vurderer behov for endringer i avfallsforskriften kap. 9 (deponiregelverket).

- Unntaket for ikke-forurenset jord blir trolig fjernet.

Bygging på nedlagte deponier

Oppdrag fra departementet

- Veiledning til kommunene

PFAS i fisk

Mattilsynet og folkehelseinstituttet har gjort nye vurderinger av PFOS og PFOA i fisk

- Følger av nye midlertidige tålegrenser (EFSA, 2018)

Hav og sediment

Status 17 prioriterte områder

	Ferdig oppryddet		Klar for opprydding, har midler		Klar/nesten klar for opprydding, har ikke midler		Forberedelser pågår
--	------------------	--	---------------------------------	--	--	--	---------------------

Forklaring av fargekoder

Område	Status	Status
Oslo	Ferdig 2011. Etterovervåking pågår	
Tromsø	Ferdig 2012. Etterovervåking pågår	
Harstad	Ferdig 2014. Etterovervåking pågår	
Trondheim	Ferdig 2016. Etterovervåking pågår	
Sandefjord	Ferdig 2018. Etterovervåking starter 2019	
Kristiansand	Nesten ferdig. Det gjenstår opprydding utenfor noen industribedrifter. Felles overvåking etter vannforskriften i området.	
Bergen	Puddefjorden ferdig 2018. Deretter Store Lungegårdsvann fra 2021/22 og sist Vågen (ca. 2025).	
Listerfjordene	Opprydding i Farsund ferdig 2018. Flekkefjord ferdig 2019. Fedafjorden planlagt ca 2020.	
Arendal	Eydehavn ferdig ryddet i 2013 og Kittelsbukta og Pollen ble ferdig i 2019. Opprydding i Barbubukta forberedes.	
Drammen	Tiltak: Naturlig tildekning (Drammenselva) med overvåking. Mindre hotspots må ryddes. Tiltak i Gilhusbukta og utenfor BaneNors eiendom ble utført i 2017/2018.	
Hammerfest	Sikter mot oppstart 2020. Kobles mot Kystverkets farledsmudring og havnas bygging av ny hovedkai.	
Ålesund	Kan bli klar til opprydding i Aspevågen i 2021 (?)	
Stavanger	Deler av Bangavågen ryddet i 2017. Galeivågen og Jardaerholmen neste. Deretter resten av havna.	
Grenland	Tiltak i Gunnekleivfjorden pålagt Norsk Hydro 2018 og utføres ca 2021. Forøvrig er stort område sterkt forurenset. Opprydding først aktuelt etter 2025.	
Sjøfjorden	Eitheimsvågen tildekket 1990. Store pågående utslipp må reduseres for opprydding er aktuelt. 3 bedrifter følges opp gjennom vannforskriften og myndighetspålagt overvåking.	
Ranfjorden	Store pågående utslipp må reduseres for opprydding er aktuelt. Et stort antall bedrifter følges opp gjennom vannforskriften og myndighetspålagt overvåking. Opprydding først aktuelt etter 2025	
Sunnalsfjorden	Følges opp gjennom vannforskriften og myndighetspålagt overvåking overfor Hydro Sunndal. Opprydding først aktuelt etter 2025	

Status utover de 17 prioriterte områdene

Område	Status	Status	Kommentar
Haakonvern	Ferdig		Finansiert av Forsvarsbygg
Stamsund	Ferdig		Samarbeid med Kystverket/Vestvågøy kommune
Havøysund	Ferdig		Samarbeid med Kystverket/Måsøy kommune
Ramsund	Ferdig		Finansiert av Forsvarsbygg
Horten	Forsvarsbygg er pådriver.		Samarbeid med Forsvarsbygg, Horten kommune, og Horten Industripark. Har midler til opprydding på budsjettet 2019/20.
Florvågen (Askøy)	Florvågen er sterkt forurenset fra nedlagt malingsfabrikk (Monopol Hempel).		Hempel og grunneier rydder ferdig på land i 2018/20 for å stanse ytterligere utslipp. Opprydding i sjø anslått å koste kr 150-200 mill. Klart for tiltak fra ca 2023, men må finansieres.

	Ferdig oppryddet		Klar for opprydding, har midler		Klar/nesten klar for opprydding, har ikke midler		Forberedelser pågår
--	------------------	--	---------------------------------	--	--	--	---------------------

Forklaring av fargekoder

Flekkefjord - ferdig ryddet

- Tiltakshaver: Flekkefjord kommune
- Tiltak i 7 delområder
- Myndighet: Fylkesmannen i Agder
- Tildekking og mudring
- Miljøoppnåelse: Tatt nesten 20 tonn med miljøgifter ut av sirkulasjon
- Kostnad: 55 mill. kroner
- Finansiering: Spleiselag mellom kommunen, staten og flere lokale bedrifter

Grønn minister møtt av blå himmel og blå sjø

At fargen som markerer beste kvalitet på fjorden er blå og ikke grønn, var den eneste innvendingen klima- og miljøminister Ole Elvestuen (V) hadde til fjordryddingen i Flekkefjord.

SHEN LINDLAND
www.lindlandmedia.no

Ordfører Jan Njånesmann, som har vært igjennom de mange møtene i Høyse, var

medlertid svært godt fornøyd både med fagkvaliteten og resultatene som kommunen og Conet kunne legge frem. De første prøveresultatene etter at kommunen har brukt om lag 12 millioner kroner og 1000 timers arbeid har brakt 42 millioner viser nemlig en klar forbedring med langt mindre blå, hvitkalk, spennestoffer og andre miljøgifter i de øverste centimeterne av sjøen i Flekkefjord.

– Det har vært utfordringer underveis i fjordryddingsprosjektet, men resultatene av målinger av fjordbunnen for

og etter prosjektet gjør dette til et offentlig-prosjekt, sa Njånesmann til Agder etter statsrådens besøk på fellesmøte og rundtur på fjorden.

Skeptisk
Fylkesrådmann Torbjørn Klungland er fortsatt litt mer skeptisk.

– Jeg har vært veldig bekymret for fjorden vår under fjordryddingsprosjektet. Jeg håper tallene og de gode resultatene som ble presentert i dag stemmer med virkeligheten. Når det er de samme tallene som i uttale prosjektet som

kommunens resultatene og skal kontrollere, så blir jeg skeptisk. Det hadde vært flere usikkerheter altner inne. Det blir spennende å se om fjorden faktisk blir bedre av dette, påpekte Klungland til Agder etter at de promouerte gjester fra fylkeskommunen, miljødirektøren og departementet hadde gått i land.

Skal følges opp
Rådmann Bernhard Nilssen er glad for de første målingeresultatene etter oppryddingen av fjorden og sjøen. Han forventer at kommunen skal følge opp med prøver i mange år for å sjekke om ryddingen har fått varig effekt. Kommunen har fått kontrollere for kommunen og sjøen blir ikke presentert før i september.

Klima- og miljøminister Ole Elvestuen mener at det store bidraget på nesten 42 millioner kroner for å få en renere sjøen er vel anvendt penger.

– Det er det så absolutt. Oppryddingen på sjøen er på sin plass i Flekkefjord har vært viktig, og nå blir det spennende å følge utviklingen. Resultatene ser allerede lovende ut, sa Elvestuen fast da oppryddingsprosjektet ble oppnevnt i formidlingskapasitet i Flekkefjord fredag morgen.

Oppryddingen er på det nåværende ferdig, bare et område i Logakalven gjenstår for entreprenøren Bostan AS har med seg utstyret sitt fra Flekkefjord.

Viktig for Flekkefjord
– Tolleivika var en av vestergate. Her er det tåget løst en ren og trygg badeplass, sa Arve Malm fra CLUST Ltd.

– Dette har vært, er og kommer til å bli viktig for Flekkefjord. På mange måter vil denne jobben medføre et tilskudd i ferieturisme og andre næringsutvalgte, mens noen mangler også er dekket til. Dette arbeidet er gjort også andre steder i Norge, og det viser seg at det har vært en sikker, fremtidig økonomi.

Stadens leder fremholder at den største glede fremover blir å følge med på at miljøet kommer tilbake.

– La oss snakke om andre steder i landet har vært kommet tilbake, og det skal skje her også, sa Elvestuen.

Store utfordringer
Han har likevel sagt at det har vært store utfordringer underveis – her og utover at et samarbeid med en lokalbedrift med et underoppgave i fjordryddingen.

– Selv om det kan være litt utfordringer, er dette viktig produkt i grunnarbeidet. Ikke glem at vi fortsatt må betale som er bestilt opp – eller dekket til, påpekte Elvestuen.

SANDBUNN: Et av områdene som nå har (B) sandbunn er sandt nord for Simak Lindstrandsidet som nå vises av AMV.

VISTE UTSTYRET: Inne med Ecohygger (B) Bostan AS viser frem noe av utstyret som har vært brukt.

Faksimile fra Avisen Agder mandag 8. juli 2019

Arendal - Kittelsbukt og Pollen ferdig ryddet

- Tiltakshaver: Arendal kommune
- Myndighet: Fylkesmannen i Agder
- Tiltak: tildekking av forurenset sjøbunn i Arendal sentrum; Kittelsbukt og Pollen
- Miljøoppnåelse: ca. 3 tonn miljøgifter tatt ut av sirkulasjon
- Total kostand: 20 mill. kroner
- Finansiering: Spleiselag mellom kommunen og Staten

Tildekking av forurensete sedimenter i Arendal havn pågikk fra november 2018 til april 2019. Her er tiltaksgjennomføring i Kittelsbukt vist. Foto: Arendal kommune

Status pågående prosjekter – snart oppstart

Horten Indre havn:

- Tiltakshaver: Horten kommune
- Myndighet: Fylkesmannen i Vestfold og Telemark
- Pågår fra høsten 2019 og ut 2020
- Mudring og tildekking
- Total kostnad: 168 mill. kroner; spleiselag mellom kommunen, Forsvarsbygg, Staten og Horten Industripark

Langøyene; Nesodden kommune

- Tiltakshaver: Eiendoms- og byfornyelsesetaten i Oslo kommune
- Myndighet: Miljødirektoratet
- Pågår fra høsten 2019 og til sommeren 2021
- Opprydding i forurenset grunn og tildekking av forurenset sjøbunn
- Kostnad: om lag 250 mill. kroner. Finansieres av Oslo kommune

Borg havn, Fredrikstad og Hvaler kommune

- Tiltakshaver: Kystverket
- Myndighet: Miljødirektoratet
- Tillatelse til tiltak gitt oktober 2019
- Mudring av farled
- Svært strenge vilkår

Borg havn: I dette området skal Kystverket utdype innseilingen. Foto: Kystverket

Nytt i løpet av høsten 2019

- Oppretting av Veileder 02:2018 «Klassifisering av miljøtilstand i vann» og oppdatering av M-608|2016 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota»:
  - Mindre rettinger i tabellene i kap. 11 (klassifisering av kjemisk tilstand) skal gjøres 1. oktober
  - M-608|2016 avviker noe fra 02:2018 og skal oppdateres, **bruk 02:2018 frem til dette er gjort**
- M-409 - Risikovurderingsverktøyet oppdateres i ny Excel-versjon på norsk med engelsk tekst i merknader
- Gunneklevfjorden: Rapport på test-tildekking

For private
Jakt, felling og fangst · Friluftsliv og allemannsretten · Vrakpant på båt · Fisketider · Betal fiskeravgift...

For næringsliv
Industri og produksjon · Varehandel og service · Elektronisk søknadssenter

For myndigheter
Naturbase · Forvalte jakt og vilt · Arealplanlegging · Forvalte miljøovervåking og kartlegging av natur · Forvalte friluftsliv...

Våre ansvarsområder

[Se alle ansvarsområder](#)

Klima	>	Vernet natur	>
Vilt	>	Arter og naturtyper	>
Kjemikalier	>	Hav og kyst	>

Oppdatering av nettsidene våre

Temasidene våre finnes under «Våre ansvarsområder»:

- Hav og kyst
  - > Forurenset sjøbunn
- Se alle ansvarsområder
  - > Avfall
    - > Forurenset grunn